

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag avseende aktörer inom områdena dövblindhet respektive tolkservice

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen att utse en aktör med uppgiften att ha nationellt ansvar för expertstöd, information med mera inom området dövblindhet. Socialstyrelsen får vidare i uppdrag att utse en aktör med nationellt ansvar att tillhandahålla tolkservice för förtroendevalda i vissa organisationer.

Ansvar ska inte ligga på Socialstyrelsen eller på något annat sätt vara en del av myndighetens organisation. I uppdraget ingår att upphandla och sluta nödvändiga avtal med de aktörer som ska bedriva verksamheterna samt ansvara för att deras uppdrag fullföljs, liksom att årligen rapportera till Regeringskansliet (Socialdepartementet) om verksamheternas resultat. Skriftliga rapporter ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har. Vid behov ska Socialstyrelsen samråda med Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Socialstyrelsen får för uppdragets genomförande använda högst 300 000 kronor under 2012. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersonrådet, anslagsposten 6 Försöksverksamheter m.m. Medlen utbetalas engångsvis mot rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2013.

Vad gäller den nationella aktören inom området dövblindhet ska Socialstyrelsen snarast efter det att avtal slutits underrätta Regeringskansliet (Socialdepartementet) om detta. Det avtal som Socialstyrelsen sluter ska träda i kraft senast åtta månader efter denna underrättelse.

Vad gäller det nationella ansvaret för att tillhandahålla tolkservice för förtroendevalda i vissa organisationer, ska denna verksamhet vara inrättad senast den 1 januari 2013.

Socialstyrelsen ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 mars 2013. Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Närmare om uppdraget

De huvudsakliga uppgifterna för den nationella aktören inom området dövblindhet ska vara att

- ge expertstöd till landstingen i deras arbete med att organisera stödet till personer med dövblindhet, och även till andra ansvariga huvudmän,
- samla, utveckla och sprida information om dövblindhet,
- verka för systematisk metodutveckling inom dövblindområdet,
- stödja relevanta aktörer i framtagandet av kurser och utbildningar på dövblindområdet, samt
- upprätta samarbetsformer för fördjupad brukarsamverkan, särskilt vad gäller identifiering och utveckling av teknik och tjänster inom information och kommunikation för personer med dövblindhet.

Uppgiften för aktören med det nationella ansvaret vad gäller tolkservice ska vara att, efter upphandling, tillhandahålla tolkservice för förtroendevalda i organisationer för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet. Organisationerna ska uppfylla kriterierna i förordningen (2000:7) om statsbidrag till handikapporganisationer.

Aktör på dövblindområdet

Dövblindhet kan vara medfödd eller utvecklad och förvärvad senare i livet. Det varierar om syn- eller hörselnedsättningen är den primära funktionsnedsättningen, och det är inte ovanligt att såväl hörsel som syn försämras över tid. Vissa personer med dövblindhet har också andra funktionsnedsättningar. Alla former av kommunikation påverkas av dövblindhet, både att kunna läsa skriven text och att kunna kommunicera direkt med andra människor. För en dövblind person är risken för social isolering stor.

Regeringen har sedan 2004 gett bidrag till Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor, med syftet att centret ska verka stödjande genom att generera och sprida kunskap, information och metoder i dövblindfrågor huvudsakligen till landsting. Verksamheten har reglerats genom avtal. Efter en genomgång har regeringen konstaterat att verksamheten behöver regleras på annat sätt. Mot denna bakgrund ges Socialstyrelsen föreliggande uppdrag.

Regeringen bedömer att det finns behov av en nationell funktion med de huvudsakliga uppgifterna att vara ett expertstöd till främst landstingen men också andra ansvariga huvudmän, att samla, utveckla och sprida information, att verka för metodutveckling, och att upprätta samarbetsformer för fördjupad brukarsamverkan. Dessutom ska funktionen stödja kommuner, landsting och andra relevanta aktörer i framtagandet av kurser och utbildningar, bl.a. kring bemötande av och stöd till personer med dövblindhet när det gäller rehabilitering och omsorg.

I den verksamhet som den nationella aktören ska bedriva vill regeringen särskilt lyfta fram vikten av brukarsamverkan. På dövblindområdet finns en riksomfattande intresseorganisation; Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB). Organisationen har under flera år erhållit bidrag för att bl.a. bedriva verksamhet inom området information och kommunikation. Regeringens avsikt är att denna uppgift nu ska tillföras den nya funktionen, som i detta ska upprätthålla en nära samverkan med berörd organisation samt med andra relevanta aktörer inom det civila samhället.

Aktören bör också fungera som en samordnande nationell kontaktpunkt för frågor om dövblindhet när det gäller samarbete med andra länder och internationella organisationer, t.ex. i fråga om utbyte av kunskap, erfarenheter och information.

Aktör med ansvar att tillhandahålla tolkservice

Ett av de nationella målen för regeringens funktionshinderspolitik är att samhället ska utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet. Att personer med funktionsnedsättningar kan utöva arbete som förtroendevalda på det intressepolitiska området är ett viktigt exempel på sådan delaktighet. Att det finns möjlighet till tolktjänst är ofta i praktiken en förutsättning för att personer med funktionsnedsättningar ska kunna vara intressepolitiskt aktiva.

Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag sedan 1993 beviljat Stiftelsen Rikstolktjänst bidrag för dess verksamhet. Riksdagen har beslutat om förändringar i regeringsformen (prop. 2009/10:80, bet. 2009/10:KU19, rskr. 2009/10:304) och i enlighet med detta beslut behöver formerna för fördelning av bidrag till rikstolkverksamheten förändras.

Regeringen bedömer att det även fortsättningsvis finns behov av en aktör med nationellt ansvar att tillhandahålla tolkservice för förtroendevalda i organisationer för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet och som uppfyller kriterierna i förordningen (2000:7) om statsbidrag till handikapporganisationer.

En av de grundläggande principerna inom svensk funktionshinderspolitik är den så kallade ansvars- och finansieringsprincipen. Den innebär att

varje sektor i samhället ska utforma och bedriva sin verksamhet så att den blir tillgänglig för alla medborgare, inklusive personer med funktionsnedsättning. Kostnaderna för de nödvändiga anpassningsåtgärderna ska finansieras inom ramen för den ordinarie verksamheten. Se vidare bl.a. propositionen Från patient till medborgare (prop. 1999/2000:79). Uppdraget till Socialstyrelsen avser att stödja organisationer av döva, hörselskadade och personer med dövblindhet att på lika villkor med andra funktionshindersorganisationer kunna utöva föreningsaktiviteter och opinionsbildande insatser.

Regeringen avser att avsätta ytterligare 200 000 kronor under 2013 för genomförande av uppdraget under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Maria Larsson

Karin Juhlén

Kopia till

Statsrådsberedningen
Finansdepartementet/BA
Näringsdepartementet/MK
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Socialutskottet
Kammarkollegiet